

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLII. — Izdan in razposlan dne 3. maja 1903.

Vrebina: Št. 97. Ukaz, s katerim se zastran dosege bogoslovnega doktorstva izdajejo nova določila za bogoslovne fakultete na c. kr. vseučiliščih na Dunaju, v Pragi, Gradcu, Insbruku, Krakovu in Levovu ter za c. kr. bogoslovni fakulteti v Olomucu in Salcburgu.

97.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk z dne 8. aprila 1903. l.,

s katerim se zastran dosege bogoslovnega doktorstva izdajejo nova določila za bogoslovne fakultete na c. kr. vseučiliščih na Dunaju, v Pragi, Gradcu, Insbruku, Krakovu in Levovu ter za c. kr. bogoslovni fakulteti v Olomucu in Salcburgu.

Na podstavi pooblastila, dobljenega z Najvišjim sklepom z dne 1. aprila 1903. l., izdajem za zgoraj imenovane katoliške bogoslovne fakultete zastran dosege bogoslovnega doktorstva naslednja določila:

§. 1.

Za dosego doktorstva katoliškega bogoslovja je treba predložiti znanstveno razpravo in opraviti tri stroge preskušnje (rigoroze).

Namen teh preskušenj je ustanoviti, ali in v kateri meri se je doseglo temeljito znanje bogoslovnih glavnih strok in usposobljenost za znanstveno raziskovanje.

Zato obsegajo naslednje strokovne skupine:

- a) spekulativno in pozitivno dogmatiko z apologetiko;
- b) svetopisemske stroke;
- c) cerkveno zgodovino in cerkveno pravo;
- d) moralno in pastoralno bogoslovje.

Da se kandidat pripusti k tem preskušnjam, to je odvisno od dokazila, da je v redu dovršil bogoslovne študije kakor reden slušatelj na kaki bogoslovni fakulteti in da je izpolnil predpis drugega, oziroma tretjega odstavka §. 5 tega ukaza.

Da se izjemoma pripusté taki kandidatje, ki tega ne morejo izkazati, lahko na predlog dotičnega profesorskega zbora dovoli naučni minister.

Gojencem Pazmanaja na Dunaju ostane kakor doslej dovoljeno, rigoroz iz svetopisemskega nauka opraviti v četrtem letu svojih bogoslovnih študij; vendar morajo, predno se pripusté k prihodnjemu rigorozu, predložiti predpisano znanstveno razpravo.

Kandidatje, ki so svoje bogoslovne študije dokončali na kakem zakonito organizovanem škofijskem ali samostanskem učilišču, se morejo na kakem vseučilišču ali kaki bogoslovni fakulteti po začasni imatrikulaciji pripustiti k strogim preskušnjam za dosego doktorske stopnje tedaj, ako so bili v študije bogoslovja vzprejeti na podstavi državno veljavnega izpričevala zrelosti.

Ako je kak kandidat že bil imatrikulovan na kaki bogoslovni fakulteti, ne potrebuje vnovične imatrikulacije na tisti fakulteti, na kateri namerja opraviti svoje rigoroze.

§. 2.

Pisana ali tiskana razprava mora obsegati najmanj tri tiskovne pole in mora, ker ostane strokovna skupina dogmatike z apologetiko pridržana vedno

ustni preskušnji, obsegati znanstveno preiskavo o predmetu iz ene v §. 1 imenovanih strokovnih skupin *b*), *c*) in *d*), ki se izvoli svobodno in ga potrdi, eventualno natančneje določi dekan, poprašavši profesorje dotične stroke.

Predmet je izbrati ali formulovati praviloma tako, da more razprava dokazati kandidatovo izvedenost v celi strokovni skupini, iz katere je vzeta, ali vsaj v kakem njenem glavnem predmetu.

§. 3.

Predloženo razpravo odkaže dekan dvema poročevalcema v presojo in to rednima profesorjema, in če jih ni, izrednima profesorjema dotične stroke. Eventualno je lahko drugi poročevalec reden ali izreden profesor tiste stroke, kateri je razprava po svoji vsebini najbližja.

Dekan določi primeren čas za presojo znanstvene vrednosti razprave.

§. 4.

Za presojo razprave poklicana profesorja po dasta obrazloženo pismeno mnenje o njej profesor skemu zboru, ki naj izreče, ali je kandidata pripustiti k ustnim strogim preskušnjam ali ne.

Zavrnitev razprave ima isti vpliv, kakor zavrnitev pri kaki strogi preskušnji (§§. 13 in 14).

§. 5.

Predmet treh ustnih strogih preskušenj so:

- a) spekulativna in pozitivna dogmatika z apologetiko,
- b) druge v §. 1 naštetе strokovne skupine *b*), *c*) in *d*), toda vedno izvzemši tisto, iz katere se je vzel predmet pismene razprave.

Da se pripusti kandidat k rigorozu iz svetopisemskih strok (ves svetopisemski nauk starega in novega zakona), je moral vsaj en tečaj z dobrim uspehom poslušati predavanja o semitskih narečjih, namreč sirska kaldejščina in arabščina, ter predavanja o višji eksegezi starega in novega zakona.

Od poslušanja pravkar imenovanih predavanj more dovoliti izjemo v ozira vrednih primerih minister za bogočastje in nauk, doprašavši o tem bogoslovni profesorski zbor; v tem primeru pa se mora

kandidat na bogoslovni fakulteti, na kateri hoče opraviti svoje rigoroze, podvreči preskušnji iz semitskih narečij, oziroma iz višje eksegeze starega in novega zakona.

Z razpisom z dne 6. septembra 1895. l. št. $\frac{171}{B. U. M.}$ (m. uk. št. 33) izdani za ukazi o nostrifikaciji bogoslovnih doktorskih diplom, pridobljenih na papeških vseučiliščih in kolegijih v Rimu, naj ostanejo tudi nadalje v moči s prenarodbo, da morajo prosilci nostrifikacije, ki se morajo po točki 3 gornjega razpisa podvreči strogi preskušnji iz cerkvenega prava in cerkvene zgodovine ali samo iz cerkvene zgodovine, predno se pripusté k tem rigorozom, predložiti znanstveno razpravo po določilih tega ukaza.

§. 6.

Tri rigoroze je moči opravljati po redu, kakoršnega si kdo sam izbere, a opraviti je treba vse na isti fakulteti.

Izjemoma more minister za bogočastje in nauk, doprašavši o tem dotična profesorska zborna, dovoliti, da se rigorozni nadaljujejo na kaki drugi bogoslovni fakulteti kakor na tisti, na kateri so se pričeli opravljati.

Za gojence zavoda za višjo izobrazbo duhovnikov pri sv. Avguštinu na Dunaju ostanejo v veljavi dosedanji posebni predpisi, po katerih smejo ti gojenci na kaki drugi bogoslovni fakulteti pričete preskušnje v dosegu doktorstva bogoslovja nadaljevati na vseučilišču dunajskem.

§. 7.

Pristop k rigorozom je po meri prostora dovoljen vsem profesorjem in doktorjem bogoslovja, ter kandidatom bogoslovne doktorske stopnje, a predsednik preskuševalne komisije ga sme dovoliti tudi drugim osebam.

Vsak rigoroz traja dve uri.

§. 8.

Preskuševalni komisiji predseduje dekan profesorskega zbora. Ako je zadržan, ga zastopa prodikan, če pa je tudi tá zadržan, po činu najstarejši profesor.

Preskuševalna komisija je sestavljena za vsak rigoroz razen predsednika iz štirih, oziroma (§. 9) treh udov, namreč iz dotičnih strokovnih profesorjev

in pa še iz dveh drugih preskuševalnih komisarijev kakor izpraševalcev. Ta dva postavljajo po ministrskem razpisu z dne 30. junija 1850. l. (drž. zak. št. 319) škofoje dotične dijeceze, v kateri se nahaja vseučilišče ali fakulteta, izmed profesorjev ali doktorjev bogoslovja, doprašavši o tem bogoslovni profesorski zbor.

Ako bi ne bilo za kako stroko preskušnje rednega profesorja ali ako bi tá bil zadržan, je privzeti v komisijo izrednega profesorja te stroke, a če bi ga ne bilo, tistega docenta, kateremu je izročena te stroke suplentura, če je namreč doktor bogoslovja, sicer pa profesorja tiste stroke, ki je stroki preskušnje najbolj sorodna.

§. 9.

Predsednik ima vselej pravico izpraševati, dolžnost pa samó tedaj, kadar je strokovni profesor kakega predmeta preskušnje. V tem primeru bodi sestavljena preskuševalna komisija poleg predsedujočega dekana samó iz treh udov.

§. 10.

Ako bi se število izpraševalcev ne moglo izpolniti po zastopnikih strok preskušnje, ki so v to poklicani po §. 8, oziroma §. 9, ga je dopolniti izmed rednih profesorjev.

§. 11.

Vsak ud preskuševalne komisije mora biti navzočen pri vsem rigorozu od početka do konca.

Pred glasovanjem in sklepanjem je pogovor o uspehu preskušnje.

Vsak posamezni ud glasuje potem z redom *eminenter* ali *bene*, ali pa *insufficienter*. Skupni red je izraziti s primernimi pristavki.

§. 12.

Latinščino je uporabljati za jezik preskušnje pri strogih preskušnjah iz dogmatike in moralne teologije vselej, iz ostalih predmetov pa po navadi. To velja tudi o jeziku, v katerem je sestaviti znanstveno razpravo.

Izjeme sme dovoliti iz tehtnih razlogov preskuševalna komisija.

§. 13.

Ako se kandidat pri kakem rigorozu zavrne, se ne more pripustiti k nobenemu nadaljnjemu rigorozu, ampak samo k ponovitvi istega rigorozu, in to ne prej, predno ne pretekó trije meseci. Ako se pri tem vnovič zavrne, sme samo še enkrat rigoroz ponavljati, a ne poprej, predno ne preteče eno leto.

Ako se kandidat vnovič (tretjič) zavrne, je izključen za vselej od dosege bogoslovne doktorske stopnje na kaki bogoslovni fakulteti v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, in pa od nostrifikacije doktorske diplome, ki bi jo dobil kje v inozemstvu.

§. 14.

Taksa za presojo predložene razprave znaša 40 K in se razdeli med presojevalce po enakih delih.

Taksa za vsak rigoroz znaša 80 kron. Predsednik dobi od tega 12 kron, vsak ud komisije pa 10 kron. Nadalje je tam, kjer se nahaja kak pisarnični zaklad, oddati zanj 4 krone.

Ako je predsednik ob enem strokovni izpraševalec, dobi tudi za tega pripadajočo odredbino.

Ob ponavljanju rigorozu je plačati samo polovico odredbine; od tega dobi vsak udeleženi ud preskuševalne komisije polovico zgoraj navedenega zneska odredbine. Znesek za pisarnični zaklad odpade pri ponavljanju.

Ostanek vseh prejemkov iz odredbin za rigoroz se porazdeli med vse redne profesorje fakultete.

§. 15.

Prejemki posameznih odredbin imajo svojstvo prezentnih novcev in se morejo torej tudi zahtevati samo za res opravljene posle.

§. 16.

Prebivši z uspehom tretji rigoroz, mora kandidat opraviti tridentinsko-vatikansko izpovedbo vere pred dijecezanskim škofom ali na Dunaju in v Pragi pred kancelarjem bogoslovne fakultete, ter se o tem izkazati pri dekanu profesorskega zbora.

§. 17.

Promocija se vrši pod predsedništvom rektorja in v pričó dekana profesorskega zbora, potem na Dunaju in v Pragi tudi v pričó kancelarja bogoslovne fakultete po rednem profesorju (*per turnum*) v obliki navadnih obljud.

Ako rektor ni rimsko-katoliške vere, naj se vrši promocija pod predsedništvom prorektorja, oziroma dekana tiste fakultete, iz katere je rektor voljen, ali pa pod predsedništvom zakonitega zastopnika tega dekana; ti poslovnik morajo potem tudi diplom podpisati.

Na bogoslovnih fakultetah v Olomucu in Salcburgu se vrši promocija pod predsedništvom dekana v pričo prodekana po rednem profesorju (*per turnum*).

§. 18.

Odredbina za promocijo znaša na vseh bogoslovnih fakultetah 120 kron.

Od tega dobiva rektor 30 kron, kancelar, dekan in promotor vsak po 10 kron; na bogoslovnih fakultetah v Olomucu in Salcburgu dobiva dekan 30 kron, prodekan in promotor pa po 10 kron. Nadalje je tam, kjer se nahaja kak pisarnični zaklad, od té odredbine oddajati 10 kron temu zakladu, da se iz njega zalagajo na raznih vseučiliščih dosedaj obstoječa plačila za napravo diploma in pa dose-danji prejemki pisarniškega osebja in služabništva.

Ostanek vseh prejemkov iz odredbin za promocije se razdeli med vse redne profesorje fakultete po enakih delih.

§. 19.

Na tistih vseučiliščih, na katerih so bile dosedaj v navadi slovesne oblike promocije, je dano kandidatu na voljo, zahtevati za se namesto priproste oblike promocije to slovesno obliko, a zato mora opraviti za to obliko navadna plačila. Vendar se v spredaj stoječem paragrafu določeni znesek odredbine tudi v tem primeru uporablja in porazdeli tako, kakor je tam ukazano.

§. 20.

Ta red o rigorozih stopi v moč s pričetkom šolskega leta 1903/04.

S tistimi kandidati, ki bodo do tega časa rigoroze že popolnoma ali deloma opravili po dose-danjih predpisih, naj se ravna tudi zanaprej po teh predpisih.

Hartel s. r.